

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Национален статистически институт

ОТЧЕТ

за дейността на Националния
статистически институт през 1999
година

София –

1999

СЪДЪРЖАНИЕ

	СТР.
У В О Д.....	3
РАЗДЕЛ ПЪРВИ. ПРИОРИТЕТНИ НАСОКИ В ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ.....	4
1. Участие в общата система за разпространение на данните на Международния валутен фонд	4
2. Усъвършенстване на месечния индекс на промишленото производство.....	5
3. Национална програма за хармонизиране на нормативната база на статистическата дейност със законодателството на европейския съюз (НРАА).....	6
4. Европейска интеграция и международно сътрудничество...	6
5. Регистър БУЛСТАТ.....	9
6. Единна информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).....	10
7. Развитие на регионалната статистика.....	11
8. Достоверност на статистическата информация.....	12
9. Изграждане страница на Националния статистически институт в Интернет.....	14
РАЗДЕЛ ВТОРИ. ПОСТОЯННО ПРОВЕЖДАНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ С УСТАНОВЕНА ОБЩЕСТВЕНА ЗНАЧИМОСТ.....	15
1. Национални сметки и баланси.....	16
2. Приватизация, реституция и аграрна реформа.....	18
3. Потребителски цени и инфлация.....	19
4. Заети лица, безработица и работна заплата.....	21
5. Текуща стопанска конюнктура.....	22
6. Основни характеристики на стопанските отрасли.....	23
7. Финанси, инвестиции и дълготрайни активи.....	26
8. Външна търговия.....	28
9. Домакински бюджети.....	29
10. Социални дейности.....	29
11. Околна среда.....	31
12. Демографски процеси.....	33
РАЗДЕЛ ТРЕТИ. ДРУГИ СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ.....	34
1. Преброяване на населението, жилищния фонд и	

земеделските стопанства	34
2. Участие на Република България в програмата за европейски сравнения на БВП по крайно използване и паритет на покупателната способност.....	35
3. Изследване проблемите на непълнолетните лица с отклоняващо се поведение.....	36
4. Анкетно проучване на условията за развитие на микропредприятията в страната.....	36
5. Наблюдение на продължаващото професионално образование	37
6. Мерки за намаляване натовареността на респондентите....	37
РАЗДЕЛ ЧЕТВЪРТИ. СТАТИСТИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	38
1. Регистри.....	39
2. Класификации и номенклатури.....	39
3. Изграждане и поддържане на бази данни.....	40
4. Информационни технологии.....	44
РАЗДЕЛ ПЕТИ. РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА СТАТИСТИЧЕСКАТА ИНФОРМАЦИЯ И АНАЛИТИЧНА ДЕЙНОСТ.....	45
1. Издателска дейност и печатна дейност.....	45
2. Информационно обслужване.....	46
3. Аналитична дейност.....	51
РАЗДЕЛ ШЕСТИ. КАДРОВО И ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ.....	53
1. Кадрово състояние.....	53
2. Финансово осигуряване.....	55

У В О Д

Дейността на Националния статистически институт през 1999 г. се осъществяваше в съответствие с фундаменталните принципи на официалната статистика одобрени от Статистическата комисия на ООН през 1994 г. и изискванията на приетия от Народното събрание на 10 юни 1999г. нов Закон за статистиката.

С приемането на **новия Закон за статистиката** бяха изпълнени изискванията на Европейския съюз по отношение дефиниране на органите на държавната статистика и обхвата на статистическата дейност в Република България, определяне на механизмите и средствата за координация на статистическата дейност в условията на независима статистическа институция, регламентиране на принципите за участие в статистическите изследвания на лицата - обект на статистически изследвания, както и достъпът на всички потребители до резултатите от статистическите изследвания.

Формираният в изпълнение на чл. 14 от Закона за статистиката **Национален статистически съвет**, който е орган към Председателя на Националния статистически институт по съставянето и изпълнението на Националната програма за статистическите изследвания, съдейства за **усъвършенстване взаимодействието между НСИ и другите органи на статистиката** и за **изграждането на ефективна и координирана система от статистически органи** задоволяваща информационните потребности на ведомствено, национално и международно ниво.

В съответствие с изискванията на Закона за статистиката Националният статистически съвет разработи, обсъди и състави **проект на Национална програма за статистически изследвания през 2000 година.**

Развитието на националната статистическа система като основен приоритет в етапа на подготовката за присъединяване на Република България към Европейския съюз, нарастването на потребностите от статистическа информация в национален и международен аспект и необходимостта от координация и конкретизиране на етапите в развитието на статистическата система наложиха **разработването на стратегия за развитието на статистиката** до 2006 година. В стратегията са очертани принципите, предпоставките, целите и задачите по развитието на националната статистическа система, както и конкретните етапи на тяхното реализиране.

В изпълнение на изискването за осигуряване на **методологическо единство на провежданите статистически изследвания** през 1999 г. НСИ извърши значителна по обем работа по развитие на статистическата методология и документация на основата на регламентите на Съвета на Европа и другите документи за статистическата дейност, приети от институциите на Европейските общности, за внедряването на основните методологични инструменти за стандартизация на статистическата информация на основата на европейските и световните статистически стандарти с оглед подобряване качеството и осигуряване на статистическа информация, съвместима с тази на страните от Европейския съюз.

За осигуряване на необходимите условия за реализирането на очертаните приоритети и на текущите задачи беше разработена и утвърдена **нова организационно - управленска структура на института и проект на Устройствен правилник на НСИ**, съобразени със Закона за администрацията и устройствените и функционални връзки между структурните звена от системата на НСИ.

Изпълнението на задачите на НСИ за 1999 г. беше подпомогнато в значителна степен от **конкретната методологическа и друга помощ на международните организации**, както и от **разширеното и ползотворно сътрудничество на НСИ с институциите от изпълнителната, законодателната и съдебната власт** от различните равнища.

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

ПРИОРИТЕТНИ НАСОКИ В ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

1. УЧАСТИЕ В ОБЩАТА СИСТЕМА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ДАННИ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ВАЛУТЕН ФОНД

Във връзка с изпълнението на условията на матрицата на МВФ в Националния статистически институт продължи работата по участие в **общата система за разпространение на данни на МВФ (General Data Dissemination System)**.

През 1999 г. започна подготовката на НСИ съвместно с БНБ и Министерство на финансите за участие в общата система за разпространение на данни (GDDS) на МВФ, като работата ще

продължи и през 2000 година. След приключване на мисията на МВФ (19-29 юли 1999 г.) подготвените таблици с метаданни бяха огледани, уточнени и коригирани от съответните експерти в статистическите отдели.

Проблемът с координацията между НСИ и БНБ по отношение на събирането на данните за външната търговия вече е решен. Решен е и техническият проблем, свързан с разпространението на месечният индекс на цените на производител. Уточнена и съгласувана е таблицата с метаданните, отнасяща се до вноса и износа.

Проектът за таблиците с метаданни (частта, отнасяща се до НСИ) е представен в дирекция „Статистика“ в БНБ, определена за координатор на страната по GDDS. Очаква се потвърждение от страна на МВФ относно направените корекции в таблиците с метаданни.

Изпълнени бяха и другите две изисквания за включване на България в GDDS - посочен е координатор на страната и официално е уведомен МВФ, че GDDS се приема като обща рамка за развитие на статистиката в Република България.

Осъществена беше необходимата дейност по съгласуването и координирането на работата по GDDS както вътре в системата на НСИ, така и на междуведомствено равнище.

2. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА МЕСЕЧНИЯ ИНДЕКС НА ПРОМИШЛЕНОТО ПРОИЗВОДСТВО

В изпълнение на препоръките на Департамента по статистика на Международния валутен фонд през 1999 година бяха предприети действия за **усъвършенстване на методологията на изчисляване на месечния индекс на промишленото производство.**

Разширен беше обхвата на информацията, на базата на която той се изчислява. Освен данните за продажбите в промишлеността, започна осигуряването и на месечна информация за измененията в запасите от продукция.

С цел максималното **доближаване на месечния индекс на промишленото производство до индекса на добавената стойност в промишлеността**, беше променен начина на претегляне на първичните индекси като за тегла започна да се използва структурата на добавената стойност.

Предприетите действия дадоха възможност от средата на 1999 година **всеки месец да се предоставя и публикува месечен индекс на промишленото производство.**

При направената проверка от експерти на Международния валутен фонд в края на м.октомври беше дадена добра оценка на извършената работа по усъвършенстването на този важен краткосрочен показател.

3. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ХАРМОНИЗИРАНЕ НА НОРМАТИВНАТА БАЗА НА СТАТИСТИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ СЪС ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ (НРАА)

През 1999 г. в НСИ беше разработена **Национална програма за хармонизиране на нормативната база на статистическата дейност със законодателството на Европейския съюз (НРАА)**, която имаше за цел да установи достигнатото равнище на съгласуваност с изискванията на Евростат, представени в Statistical Requirements Compendium (издание от юли 1998 г.). В програмата са посочени и основните трудности и ограничения в процеса на съгласуване, а също и планираните мерки за тяхното преодоляване.

Извършена беше необходимата работа по събиране, съгласуване и унифициране на разработените модули от съответните отдели в НСИ и от другите министерства и ведомства. На основата на получените резултати беше направено обобщение за достигнатото равнище на съгласуваност с изискванията на ЕВРОСТАТ.

4. ЕВРОПЕЙСКА ИНТЕГРАЦИЯ И МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

През 1999 г. цялостната дейност на Националния статистически институт в тази област беше насочена в три основни направления: **европейска интеграция, сътрудничество с ЕВРОСТАТ и запознаване със световния опит в областта на статистиката.**

В областта на **Европейската интеграция** в процеса на подготовката за членство на Република България в Европейския съюз, Националният статистически институт участва в :

- заседанията на Съвета и Комитета по европейска интеграция към Министерство на външните работи;

- подкомитет N8 : Митническо сътрудничество, статистика, борба с наркотрафика и пране на пари;

- обсъждане и приемане на позиция на Република България за заседанията на Съвета за асоцииране на България в Европейския съюз;

- аналитичния преглед на дейността по хармонизацията на нормативната уредба в областта на статистиката с Европейското право /двустранна фаза, screening/;

- актуализиране на Националната програма за приемане на достиженията на правото на ЕС /NPAА/ и Националния план за развитие;

- изготвянето на Редовния доклад на ЕК' 99 за постигнатия напредък от страна на България в изпълнение на критериите за членство, в частта „Статистика“;

- редовните срещи на междуведомствените работни групи и дейността на работна група “Статистика“.

Сътрудничеството с ЕВРОСТАТ, на базата на официално подписана декларация през 1993 година, дава възможност Националният статистически институт да продължи работа за постигане на пълна съпоставимост с изискванията на статистическата система на страните от Европейския съюз и европейските стандарти чрез Многонационалната програма ФАР МС. Мероприятията по основните приоритетни области за Европейската статистическа система и тези на НСИ /работни срещи, целеви групи, семинари, курсове за обучение на европейските статистици/ бяха осъществени благодарение на финансовите средства предвидени в подписания с CESD COMMUNAUTAIRE през 1998 година - договор БГ 1.

Една от най - подходящите и ефективни форми за **хармонизирането на методологията и организацията на статистическите изследвания в България с Европейския съюз** са пилотните проекти за страните от Централна и Източна Европа финансирани по програмата ФАР. През изтеклата година НСИ участва активно в дългосрочните проекти: Хармонизирана статистика на енергията - фаза 3, Изчерпателност на националните сметки, Демография на малките и средни предприятия, Статистика на външната търговия - осигуряване на национална тарифна информация, Целева група по националните сметки, А5 - разходи в

туризма и куфарната търговия. Националният статистически институт има готовност за стартиране на проекта по Селскостопанска монетарна статистика с 4-те подпроекта, Статистика на труда и Бизнесстатистика; Портрет на регионите.

За успешно **внедряване на европейските стандарти в цялостната статистическа дейност** през изтеклата година служители от НСИ участваха пряко при събиране и обработка на статистическа информация, под формата на организирани **5,5-месечни стажове** в отделите на ЕВРОСТАТ - по законодателство, статистика на транспорта, статистика на енергията, структурна статистика на услугите, статистика на научно-развойната дейност и иновациите.

В края на м.октомври НСИ беше домакин на **Втората работна среща на Ръководителите на статистическите служби от Централна и Източна Европа** за сътрудничество в областта на статистиката.

Поставено беше начало на изпълнение на проект БГ 98060302 „Съвместяване на българската статистика с изискванията на ЕС /хармонизация на законодателството, икономическа, селскостопанска и регионална статистика/“ по Националната програма ФАР.

През изтеклата година успешно продължи сътрудничеството с Департамента за международно сътрудничество на Великобритания/ начало на проект за социална статистика/.

Националният статистически институт подписа спогодби за сътрудничество в областта на статистиката с: Държавния комитет по статистика на Русия, Министерство на статистиката, държавните регистри и анализи на Армения и Държавния статистически комитет на Азербайджан. Предстои подписване на такава спогодба със Статистическата служба на Македония.

За **запознаване със световния опит в областта на статистиката** делегации от НСИ участваха в конференции, сесии, работни срещи и семинари организирани от международните правителствени и неправителствени организации - Програма за развитие на ООН/ПРООН/, Международния валутен фонд /МВФ/, Организация на ООН по прехрана и земеделие /ФАО/, Международна организация по труда/МОТ/, Икономическа комисия за Европа/ИКЕ/, Конференция на европейските статистици/ 47-ма пленарна сесия/, Статистическа комисия на ООН (30-та редовна сесия), Организация за икономическо сътрудничество и развитие/ОИСР/, Асоциация на балканските статистици /АБС/, Международния статистически институт/52-та редовна сесия/ и др., на които бяха разглеждани въпроси, свързани с прилагане на основните международни

въпроси, свързани с прилагане на основните международни изисквания в областта на статистиката и на световния статистически опит.

През 1999 г. НСИ продължи работата по проектите с международните организации: „Наблюдение на социалните условия при прехода към пазарна икономика“ - участие в седмия регионален доклад на УНИЦЕФ; Форум „Грижа за детето“, УНИЦЕФ и Световна банка; „Доклад за развитието на човека“, ПРООН.

Участието на специалисти от НСИ в 45-дневни специализации на теми, като „Измерване на заетостта и безработицата“, „Измерване на заплати и други компенсации“, „Икономически индикатори“, по програмата за обучение на Бюрото по статистика на труда, САЩ, както и в курса по „Обща система за разпространение на данни /GDDS/, организиран от МВФ съвместно с Joint Vienna Institute се отразяват положително върху работата по подобряване на достоверността и качеството на статистическата информация.

5. РЕГИСТЪР БУЛСТАТ.

Основната част от работата през 1999 година беше свързана с пълното внедряване на Единния регистър за идентифициране на стопанските и други субекти, осъществяващи дейност на територията на Република България – **Регистър БУЛСТАТ**. Изграждането на този регистър е част от Тригодишното споразумение с МВФ. През 1999 г. приключи първият етап по разработването и внедряването на основната част от Регистър БУЛСТАТ. В процес на разработване и внедряване е вторият етап на Регистър БУЛСТАТ.

Разработват се връзките с други административни регистри и информационни системи - ЕСГРАОН, Национален данъчен регистър, Информационен фонд за българските документи за самоличност и други.

В ход е разработването на възможност за достъп до информация от Регистър БУЛСТАТ посредством Интернет.

Изготвена беше и е в процес на съгласуване Наредба, регламентираща процедурата за поддържане на Регистъра и неговото използване в НСИ и от външни потребители. Разработена беше и Министерският съвет утвърди Тарифата за таксите, събирани от НСИ по Закона за статистиката.

Специалистите от НСИ поеха от външния разработчик и вече самостоятелно администрират и текущо поддържат системата, както и отстраняват забелязаните грешки и несъответствия.

6. ЕДИННА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПРЕСТЪПНОСТТА (ЕИСПП)

В изпълнение на т. 3 от Решението на Народното събрание за борба с престъпността и корупцията (Обн., ДВ, бр. 119 от 12. 12. 1997г.), основните задачи, заложи в Националната стратегия за противодействие на престъпността и Глава осма от Закона за статистиката (Обн., ДВ, бр.57 от 25.06.1999 г.), в Националния статистически институт започна работа по изграждането на **Единна информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП)**. Една от главните задачи на системата е да се осигури възможност за цялостно обхващане на правораздавателния процес срещу престъпността, чрез събиране, обработване, съхраняване на информация за всеки стадий на наказателния процес.

Съгласно Закона за статистиката в Националния статистически институт беше **създаден Междуведомствен съвет**, в който участват представители на министерствата и ведомствата, имащи отношение към правораздавателната система. Основната задача на този съвет е методическото ръководство по изграждането и поддържането на Единната информационна система за противодействие на престъпността. На 30.06.1999г. беше проведено първото заседание на Междуведомствения съвет за приемане Правилата на неговата работа. На 30.07.1999г. беше проведено второто заседание, на което представител на МВР запозна членовете на Междуведомствения съвет със структурата и работата на Интегрираната полицейска система на МВР. Към Междуведомствения съвет беше създадена **Междуведомствена експертна работна група**, която има за задача да разработва **конкретните етапи от изграждането на информационната система**. На 18.11.1999г. беше проведено първото работно заседание на експертната група, на което бе уточнен състава ѝ, както и организационните правила за работа. Започна изготвянето на **речник на термините и понятията**, с цел тяхното уеднаквяване при изграждането на различните етапи от системата.

Уточнява се наличието или отсъствието на изградени автоматизирани информационни системи във всяко министерство или ведомство и се **определя минималния обем информация**, която трябва да се съдържа във ведомствените бази от данни. В процес на уточняване са **информационните потоци, които ще се обменят между ведомствата** и необходимите данни за изграждане и поддържане на ЕИСПП.

7. РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНАЛНАТА СТАТИСТИКА

Усъвършенстването на **регионалната статистика** е приоритетна задача в реформирането на националната статистическа информационна система. Целта на реализираните през 1999 г. мероприятия в тази област беше набелязване и характеризирание на процесите и явленията в териториален аспект и задоволяване на нарастващите потребности от регионална информация. Регионалната статистика е насочена към формиране на характеристиките на ниво 6 района за планиране, съгласно Националния план за регионално развитие през периода 2000 - 2006 година.

Продължи **развитието на статистиката за местните органи на държавно управление**. Събирана беше и се поддържа в динамика статистическа информация за социално - демографския статус на изборните органи, за местната администрация и децентрализираните органи на изпълнителната власт.

Съвместната работа със статистическите бюра по **създаването на информационни фондове за характеризирание на стопанските и социалните процеси в регионален аспект** продължи и през 1999 година. Значителни по обем масиви със статистически данни се съхраняват в Централното управление на НСИ и неговите териториални статистически бюра. Те значително улесняват информационното обслужване на потребителите на информация за отделните териториални единици.

Поетапно, в зависимост от финансовите и кадрови ресурси, **обхватът на явленията и процесите в регионален аспект ще се разширява**, като едновременно с това ще се унифицира структурата на информационните фондове за отделните региони.

Все по-широкото използване на извадковите наблюдения за събиране на статистическа информация създава някои проблеми по осигуряване на представителност и точност на данните на по-ниските регионални равнища. За преодоляването на тези проблеми продължи работата по разширяване обема на извадките на някои от провежданите национални изследвания. Целта е осигуряване на необходимата представителност и точност на статистическата информация за отделните региони.

На основата на провежданите изследвания статистическите бюра подготвят и издават регионални бюлетини, които включват основни показатели характеризиращи развитието на съответния регион.

В съответствие с дадените на **статистическите бюра** права да **организируют и самостоятелни изследвания** по специфични проблеми на териториалните общности през 1999 г. бяха

организиран и проведен общо 13 регионални статистически изследвания. Целта на проведените самостоятелни регионални изследвания беше да се събере необходимата актуална статистическа информация за задоволяване на нарастващите информационни потребности на местните органи на управление (областните и общинските ръководства), фирмите и обществеността. Тематиката на проведените регионални изследвания е твърде разнообразна и обхваща специфични за отделните региони явления и процеси: изследване собствеността на капитала в бившия обществен сектор в област Пловдив; географската структура на експорта в област Пловдив, общественото мнение в град Пловдив за приоритетните направления в дейността на местната власт; бизнесситуацията в приватизираните предприятия в област Сливен; деноминацията на българския лев и демографските и социални процеси в област Русе; професионалната и квалификационна структура на заетите във въгледобива в област Перник, статистиката във Ваша помощ в област Шумен; състояние на приватизацията в област Смолян.

8. ДОСТОВЕРНОСТ НА СТАТИСТИЧЕСКАТА ИНФОРМАЦИЯ

Подобряването на **достоверността и качеството на статистическата информация** в условията на динамично изменящата се икономическа и социална среда е основен приоритет в дейността на Националния статистически институт.

Постигането на тези изисквания за качество на статистическата информация е трудно осъществимо без тя да се ползва с **доверието на своите потребители**. Важни условия за формирането на **доверие в статистическата информация** са осигуряването на прозрачност при нейното създаване, спазването на международните и национални статистически стандарти, създаването, разпространението и стриктното прилагане на необходимата нормативна уредба, както и разработването и прилагането на съвременни методи и форми за разпространение на информацията и обслужване на потребителите.

За практическото реализиране на тези цели през 1999 г. Националният статистически институт осъществи редица конкретни мероприятия за подобряване цялостната организация на статистическата дейност, усъвършенстване на статистическата инфраструктура, внедряването на нова организационно - управленска структура, повишаване на специалната и езикова квалификация на кадрите и по разпределението на предстоящите за изпълнение задачи.

Работата на НСИ по повишаване достоверността на статистическата информация беше ориентирана в следните направления

- **широко огласяване на методиките и организацията на статистическите изследвания** с оглед популяризиране на методите за статистически изследвания и повишаване на доверието на обществеността към статистическата институция и нейното значение за развитието на обществото и за представянето на страната пред Европейските общности с достоверна, сравнима и съвместима статистическа информация;

- **разширяване на връзките с респондентите и с потребителите на статистическа информация на всички равнища:** статистически бюра - респонденти; статистически бюра - НСИ; статистически бюра - регионални органи на изпълнителната власт; статистически бюра - регионални структури на централното държавно управление; НСИ - изпълнителна власт; НСИ - законодателна власт; статистически бюра - НСИ - потребители на статистически информационни продукти и услуги на всички равнища;

- **развитие на междуинституционалното сътрудничество** по отношение използването на административни данни с цел подобряване качеството и обхвата на статистическата информация;

- **отстраняване на грешките**, допускани в етапа на регистриране на първичните статистически сведения и **гарантиране на необходимия обхват** на статистическите единици. Важна роля в тази дейност имат статистическите бюра, които поддържат непосредствени контакти с наблюдаваните единици, подпомагат ги и отстраняват допуснатите съзнателни и несъзнателни грешки в първичните статистически сведения.

- **обучение на респондентите** чрез инструктивни съвещания за разясняване на методиките и инструктивните указания или чрез оказване помощ на място;

- **контролна дейност**, при която се откриват допуснатите грешки и нарушения от респондентите и се предприемат предвидените в Закона за статистиката действия.

През 1999 г. е **оказана помощ на място** в 4214 отчетни единици и са проведени 71 **инструктивни съвещания с подотчетни лица за разясняване на методиките и инструктивните указания** в действащия статистически инструментариум и обучение на отчетническия апарат. Освен това са извършени 1608 **проверки в отчетните единици по достоверността на информацията**, в резултат на които са открити 1880 нарушения на отчетната дисциплина, съставени са 202 акта и са издадени 40 наказателни постановления, с които са наложени глоби в размер на 8630 лева.

Наред с това за констатирани грешки, за които не се съставят актове, и за неспазване на установените срокове по отчетността са изпратени 1351 предупредителни писма до отчетни единици за откритите грешки и нарушения на отчетната дисциплина.

Националният статистически институт реализира и първите мероприятия за въвеждането на съвременни форми за събиране на данни. През 1999 г. беше осигурена възможност за предоставяне на годишните баланси на нефинансовите предприятия на дискета, вместо на книжно тяло. Разработен е необходимият програмен продукт за представяне и приемане на технически носител на годишната информация за заетите лица и заплатите, за разходите за придобиване на дълготрайните материални активи, за чуждестранните инвестиции, за балансите на бюджетните организации, както и за годишните отчети на фирмите прилагачи едностранни счетоводни записвания.

9. ИЗГРАЖДАНЕ СТРАНИЦА НА НАЦИОНАЛНИЯ СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ В ИНТЕРНЕТ

През 1999 г. започна **изграждането на страница на НСИ в Интернет**. Архитектурата на новата страница е съобразена с основните препоръки на международните организации в тази сфера.

Разпространението на статистическа информация чрез Интернет дава възможност за бърз, лесен и равнопоставен достъп на потребителите до най-актуалните резултати от статистическите изследвания. Статистическите данни се представят едновременно в страницата на НСИ в Интернет, на специализирани брифинги и пресконференции и на органите на държавното управление.

Основните рубрики в страницата дават възможност да се проследи създаването и развитието на официалната държавна статистика в България, действащото законодателство в областта на статистиката и организационната схема на институцията.

Ръководството за потребителя на статистическа информация ориентира потребителя към богатия информационен ресурс на НСИ и възможностите за достъп до статистическите продукти и услуги.

В специална рубрика е представен **каталогът на статистическите издания** с кратки анотации за публикациите и бюлетините.

В съответствие с изискванията и препоръките на МВФ, през 1999 г. в страницата на НСИ експериментално е включен **Календар на официалното представяне на резултатите от статистическите изследвания.**

В отделни рубрики са обособени съобщенията за масмедииите, съдържащи последни статистически резултати и данни от областта на икономическата, социалната и демографската статистика.

Страницата съдържа и връзки със съвървите на редица български държавни институции. Предвидени са и връзки с международни и сродни статистически организации.

Страницата на НСИ в Интернет като нова и перспективна област в разпространението на статистическа информация ще продължава да бъде обект на по-нататъшно изграждане, развитие и усъвършенстване.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

ПОСТОЯННО ПРОВЕЖДАНИ СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ С УСТАНОВЕНА ОБЩЕСТВЕНА ЗНАЧИМОСТ

В съответствие с определените основни насоки за дейността на Националния статистически институт през 1999 г. работата беше насочена основно към по-нататъшното усъвършенстване на методиките на статистическите изследвания на основата на внедряването на европейските и световните статистически стандарти, внедряването на теоретико-методологическите постановки и принципи на системата на националните сметки, усъвършенстването на статистическата инфраструктура и на организацията на статистическата дейност на национално и териториално равнище. Основната цел беше осигуряването на надеждна, значима, актуална и международно сравнима статистическа информация, необходима за задоволяване на информационните потребности на институциите от изпълнителната власт и на обществото, както и за интегрирането на Република България в Европейските структури.

1. НАЦИОНАЛНИ СМЕТКИ И БАЛАНСИ

И през 1999 г. продължи, в очертаните в плана за статистически изследвания насоки, работата по внедряването и развитието на Системата на националните сметки.

През 1999 година бяха разработени предварителните оценки за **брутния вътрешен продукт** през 1998 година. В съответствие с годишните оценки, бяха съгласувани и данните по тримесечия. Към момента се ревизират предварителните оценки за 1998 година въз основа на окончателните счетоводни данни и годишните статистически изследвания. Ревизията започна с известно закъснение поради необходимостта от по-продължително съгласуване на базисните данни от различните статистически изследвания. Поради това работата по ревизирането на данните ще продължи и през следващата година.

Приключени бяха разработките за 1997 година, като бе изготвена интегрирана таблица на **нефинансовите сметки по институционални сектори**. В хода на ревизията на данните за 1998 година се работи и по съставянето на интегрирани таблици за 1998 година, които ще бъдат готови към края на първо тримесечие 2000 година.

Към края на годината **таблиците “Ресурс - Използване”** за 1996 г. ще бъдат завършени. Едновременно с това продължава работата и по съставянето на **производствената матрица в системата от таблици** за 1997 година.

През годината, регулярно бяха разработвани **предварителни** тримесечни оценки за БВП – първо и второ тримесечие. В момента се разработват оценките на БВП за трето тримесечие на 1999 година. Информацията беше обобщавана в тримесечни аналитични справки и представяна на медиите чрез организираните от НСИ пресконференции със средствата за масово осведомяване.

Наличната информация в областта на националните сметки беше публикувана в съответните раздели на “Статистически справочник” и “Статистически годишник”. Подготвено беше и годишното издание на публикацията на националните сметки “Основни макроикономически показатели”. Текущо бяха

предоставяни данни по въпросници на международни организации – ЕВРОСТАТ, МВФ, Световна банка, ОИСР.

През годината експерти от НСИ в областта на националните сметки участваха в следните **пилотни проекти на ЕВРОСТАТ**: Изчерпателност на националните сметки; Продукция на жилищните услуги; Нефинансови сметки на финансовите институции; Изчисления на държавния дълг и дефицит; Сметки за сектор “Държавно управление”; Национални сметки в съпоставими цени; Изменение на запасите, холдингови печалби и загуби; Туризм и куфарна търговия; Регионални изчисления на БВП; Таблици “Ресурс-Използване”.

През 1999 г. беше извършена значителна по обем работа в областта на **енергийната статистика**. През годината течеше фаза 3 на проекта „Хармонизиране на енергийната статистика“. За успешната работа по проекта беше създадена междуведомствена консултантска група и работна група от служители на НСИ. Работата по проекта изискваше анализ и оценка на досега действащата система за събиране на данни и разработването на необходимите методически материали, разработването на нови въпросници, обучение на специалисти от ТСБ, формирането на извадка и провеждането на наблюдение в съответствие с изискванията на ЕВРОСТАТ. Получените резултати бяха обработени и бяха изготвени необходимите таблици. Извършен беше анализ на получените резултати и бе изготвен доклад за резултатите и работата по проекта, който своевременно беше изпратен на ЕВРОСТАТ. Получено беше потвърждение от ЕВРОСТАТ, че изпратеният доклад е одобрен и приет. На основата на данните беше разработен **общ енергиен баланс на страната** за 1998 г. освен по съществуващата до сега методика и по новата методика. Бяха преработени по новата методика и данните за 1997г., за да се осигури възможност за коректно и изчерпателно попълване на международни въпросници.

В резултат от участието ни в проекта, инструментариумът за 2000 г. в тази област е съобразен изцяло с изискванията на ЕВРОСТАТ.

Прецизиран беше и действащият инструментариум за **потреблението на суровини и материали**, като елемент при съставянето на **материалните баланси**. Актуализирана беше и номенклатурата на стоките, за да се отговори на изискванията както на останалите структурни звена в НСИ, така и на външните потребители.

2. ПРИВАТИЗАЦИЯ, РЕСТИТУЦИЯ И АГРАРНА РЕФОРМА

В съответствие с плана за статистическите изследвания през 1999 година Националният статистически институт осигуряваше месечна информация за осъществената **приватизация на държавни и общински предприятия** или на части от тях. За проверка на качеството на данните беше извършено сравнение с информацията на Агенцията за приватизация. За решаването на съществуващите проблеми по осигуряването на надеждна информация и за изграждането на база от данни, характеризиращи приватизационните процеси до сега, бяха проведени срещи с органите по приватизация и беше **подписано Споразумение с Агенцията за приватизация**, с което се определят общите цели и насоките на съвместна работа за подобряване качеството на данните за приватизацията в страната.

Направен беше анализ на **приватизационните процеси в страната** към 30.06.1999 г. в три основни направления: **касова приватизация на държавните предприятия, касова общинска приватизация и масова приватизация**. За анализа бяха използвани данни на НСИ за общинската приватизация, обобщена информация от Агенцията за приватизация за касовата приватизация на държавните предприятия и информация за масовата приватизация от Центъра за масова приватизация. На основата на разполагаемата информация бяха направени изводи и препоръки относно хода на приватизацията в страната.

Националният статистически институт организира и проведе наблюдение за **хода на реституцията** към 30.09.1999 година. Извършен беше анализ на получените таблици от обработката на изпратените от общините справки за реално върнатите одържавени имоти, а също и на получените справки от областните администрации и от някои министерства и ведомства за реституцията по т.нар.закон "Лучников" (когато имотите не се връщат реално, а се издават компенсаторни записи). Разработена беше аналитична справка за хода на реституцията в Република

България и е подготвена за печат публикацията "Реституцията в Република България към 30.09.1999 година".

През 1999 г. НСИ месечно изследваше процеса по **възстановяване правото на собственост върху земеделските земи**. Съвместно с Управление "Земя и поземлена собственост" на Министерството на земеделието, горите и аграрната реформа, през месеците юни и септември, бяха усъвършенствани методологията на наблюдението, в резултат на което се постигна подобряване на достоверността на данните за възстановеното право на собственост върху земеделските земи.

3. ПОТРЕБИТЕЛСКИ ЦЕНИ И ИНФЛАЦИЯ

През 1999 г. продължи статистическото наблюдение на **потребителските цени и инфлацията** - изчисляване на общ месечен индекс на потребителските цени (ИПЦ), тримесечни индекси на потребителските цени, тримесечни дефлатори по групи стоки и услуги и средногодишен индекс на потребителските цени.

Поради големия интерес към това наблюдение номенклатурата на наблюдаваните стоки и услуги представители беше **приведена в съответствие със СОICOP/НICP (Класификация на разходите за индивидуално потребление по предназначение за нуждите на хармонизиран индекс на потребителските цени)**. Приложен беше нов метод на изчисляване на условните цени на сезонните стоки и услуги представители. За базисни цени бяха приети средногодишните цени за 1998 г. По този начин бе осигурено изискването за общ базисен период по отношение на базисните цени и по отношение на теглата за изчисляване на ИПЦ. Индексите на групите елементарни агрегати са изчислени само като средногеометрични величини.

За създаването на динамични редове от съпоставими ИПЦ при база 1995 = 100, беше извършено прегрупиране по СОICOP/НICP и преизчисляване на индексите съобразно усъвършенстваната методика, за 1996, 1997 и 1998 година.

Актуализирана беше **потребителската кошница** за изчисляване на индекса на потребителските цени през 2000 година и

бе извършена подготвителна работа по усъвършенстване на организацията на наблюдението на потребителските цени. Въз основа на паричните разходи за 9-те месеца на 1999 година, анализ на липсващите наблюдения за същия период и анализ на динамиката на груповите индекси при включването на различен брой стоки представители беше извършена актуализация на потребителската кошница за 2000 година. В проекта на потребителската кошница са включени 531 стоки и услуги представители. Формирана беше и нова извадка планирани наблюдения за всяка една стока и услуга представител.

Бяха експериментирани и нови методи за справяне със сезонните стоки.

Решени бяха и проблемите, възникнали във връзка с деноминацията на лева.

Проведено беше статистическо наблюдение на **цените на селскостопанските животни и птици**, продавани на кооперативните пазари - изчисляване на тримесечни цени и индекси на цените.

През 1999 година продължи провеждането на **експерименталното наблюдение на пазарните цени на жилища, наемите на жилища и наемите на помещения, давани със стопанска цел** съвместно с Националното сдружение на частните фирми за недвижими имоти.

От проведеното извадково **наблюдение на жизненото равнище на населението** се получи информация за общественото мнение по въпроси, характеризиращи жизнения стандарт на населението. Въпросите за отразяването на новите тенденции в социалното и икономическото развитие бяха допълнени и осъвременени.

Подготвени и издавани бяха месечен бюлетин "Цени, индекси на цените и инфлация"; публикациите "Заетост и работна сила", "Социално-икономическо развитие" и "Жизнено равнище".

Данните за индекса на потребителските цени бяха включвани редовно в подготовката на данни за Интернет-страницата на НСИ - карета с ИПЦ от 1990 година до 1998 година, Потребителска кошница

за наблюдение на потребителските цени през 1999 година, Методика за изчисляване на ИПЦ и Историческа справка за развитието и усъвършенстването на наблюдението на потребителските цени в Република България и Проект на потребителска кошница 2000. Ежемесечно се подготвят и данни за ИПЦ по основни потребителски групи и каре с ИПЦ за текущата година.

Разработени и предоставени бяха данни за цени и индекси на цените по специална групировка /месечно, тримесечно и годишно/ на МВФ, ИКЕ, ООН, Световната банка, МОТ, УНИЦЕФ, ОИСР, ЕВРОСТАТ и др.

Продължи изчисляването на “предварителен” хармонизиран индекс на потребителските цени, като редица аспекти от неговото конструиране бяха усъвършенствани.

Във връзка с усъвършенстването на методиката и практиката по построяването и изчисляването на ИПЦ и конкретно на хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ) бяха осигурени изискванията на ЕВРОСТАТ във връзка с новите формати на файловете с данни за хармонизиран ИПЦ и национален ИПЦ, които ежемесечно бяха изпращани в ЕВРОСТАТ. Съвместно с експерт от ЕВРОСТАТ беше разработена Работна програма за внедряването на ХИПЦ в Република България.

4. ЗАЕТИ ЛИЦА, БЕЗРАБОТИЦА И РАБОТНА ЗАПЛАТА

През 1999 г. бяха проведени три наблюдения на работната сила - заети, безработни и работна сила, които се характеризират по признаците пол, възраст, местоживееене, образование и семейно положение; заети по статус в заетостта; безработни по причини за безработица; продължителност на търсене на работа и др. Изчислени бяха коефициенти на икономическата активност, заетост и безработица. Предоставени бяха анонимни първични данни на Световната банка във връзка с т.нар. Икономически меморандум - изследване върху икономическите проблеми, съпътстващи България при асоциирането ѝ към Европейския съюз.

В областта на **заетостта и доходите** продължи изучаването на ежемесечното движение на наетите лица и средствата за работна

заплата, като един от основните компоненти при оценка на икономическата конюнктура и провеждането на политиката на доходите. Основните трудности в работата бяха осигуряването на достатъчно надеждна информация за малките предприятия от частния сектор, които са много мобилни, нямат надежден отчетнически апарат и не винаги са склонни да предоставят необходимата информация. Направени бяха опити за единиците в тази група да се търсят възможности за ползване на други източници - използване на наличната информация в НОИ, но на този етап все още този подход не може да бъде приложен. През 2000 г. ще продължи работата в тази посока.

Регулярно беше изучаван и **трудовия травматизъм**. В тази насока освен регулярната отчетност през 1999 г. съвместно с Главната инспекция по труда беше разработен нов въпросник, съответстващ на препоръките на Международната организация на труда за изследване на причините за травматизма. Постигната беше договореност за съвместна работа на НСИ и ГИТ по осигуряването на информацията и за първи път за 1999 г. ще бъде събрана **подробна информация за злополуките по причини**.

Започна и проучване на възможностите за организиране на изследване за **издръжката на работната сила**. Проведени бяха разговори с Министерство на труда и социалната политика и НОИ за координиране на тази дейност и възможностите за съвместна работа. Поискани бяха консултации от НОУ-ХАУ фонда, като за целта бяха изпратени набор от въпроси, по които да получим консултации, за да може през следващата година да започне подготовката на такова наблюдение.

В определените срокове са подготвяни всички въпросници на международните организации.

Продължи ежегодното изготвяне на **балансови разработки за заетите лица и трудовите ресурси**. Значителни трудности в работата създаваше оценката на броя на лицата със свободни професии и тяхното териториално разпределение. Необходимо е да се осигури по-добро взаимодействие с данъчните служби, за да се осигури възможност за ползване на административни източници на информация.

Методиката за изучаване на заетостта беше включена в страницата на НСИ в Интернет.

5. ТЕКУЩА СТОПАНСКА КОНЮНКТУРА

През 1999 година продължи провеждането на месечни **бизнес анкети**, обхващащи както обществения, така и

частния сектор. Бизнес наблюденията бяха провеждани по хармонизиран въпросник на ЕВРОСТАТ и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие за страните в преход, като обхващаха промишлеността, строителството, търговията и транспорта. Двукратно беше проведена анкета на **инвестиционната активност в промишлеността**, изследваща намеренията на стопанските ръководители за инвестиране - очаквани годишни инвестиции през 1999 и 2000-та година, насоките на инвестиране, факторите, ограничаващи инвестиционните решения и пр.

Информацията от бизнес наблюденията, заедно с месечните количествени данни за производството и продажбите, беше основа за анализи и оценки на текущата стопанска конюнктура.

6. ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СТОПАНСКИТЕ ОТРАСЛИ

В областта на индустрията бяха проведени месечни наблюдения в обществения и частен сектор за характеризиране на производството, продажбите и поръчките, за производството и продажбите на вътрешния пазар на основни промишлени продукти. Тримесечно беше осигурена информация на база на счетоводните записвания в предприятията за приходите и разходите по елементи, а за обществения сектор и за някои финансови показатели - печалба/загуба, вземания и задължения по видове и пр. Всички провеждани месечни и тримесечни изследвания бяха извадкови, като техниките за правене на извадки бяха проверени и одобрени от експерти на Департамента по статистика на МФВ.

През 1999 година в областта на статистиката на индустрията бяха направени някои решителни крачки с цел хармонизиране с регламентите на ЕВРОСТАТ в тази област.

Започна провеждане на **ново наблюдение на цените на производител на вътрешния пазар в промишлеността** по методика, съответстваща на изискванията на ЕВРОСТАТ. Извършената до сега работа превишава определената с графика на Департамента по статистика на МФВ за 1999 година;

Беше организирано и проведено за **първи път годишно наблюдение за производството и продажбите на**

промишлени продукти по номенклатурата на ЕВРОСТАТ. Макар и експериментално, получените данни от него са добра основа за организиране от началото на 2000-та година на месечно извадково наблюдение по ограничена номенклатура и за осигуряване на крайния срок за изчерпателното - 2001 година;

От месец февруари започна, **съгласно изискванията на ЕВРОСТАТ, месечно наблюдение на приходите от продажби на строителните предприятия** и предстои още през следващата година публикуването на данни;

Извършена беше необходимата подготовка и съгласуване с МВФ на материалите по **внедряването на международен стандарт за публикуване на данни /GDDS/;**

Започна работата за поетапно хармонизиране изследванията на НСИ в съответствие с регламентите на ЕВРОСТАТ по отношение на структурната бизнес статистика.

В областта на селското стопанство бяха проведени изследвания за осигуряване на информация за засетите площи и добиви от земеделските култури, за броя на животните, производството и продуктивността в селскостопанските предприятия, за производството, улова и продажбите на вътрешния пазар на сладководна, черноморска и океанска риба, за производство и продажби на продукти от дърводобива, за изкупените и продадени растителни и животински продукти и пр.

Поради липса на финансови средства не бяха проведени четири извадкови наблюдения и не се извърши актуализация на Регистъра на частните земеделски стопанства.

През 1999 година **беше проведено и ново наблюдение в селското стопанство,** с което беше осигурена полезна информация от селскостопанските предприятия за реализираната от тях продукция на свободните пазари, продажбите на изкупвателни фирми, борси и тържища и за директния износ.

Със съществено значение е извършената подготвителна работа, свързана със събирането на информация по време на преброяването на населението и жилищния фонд през 2001 година,

отнасяща се до стопанисваната от населението земя, броя на основни видове животни и пр.

Положителни резултати се очакват от **участието на България в пилотния проект на ЕВРОСТАТ по агромонетарна статистика**. Включването на специалисти на НСИ в работните срещи по икономически сметки в селското и горското стопанство, по статистика на цените в селското стопанство през 1999 година и предстоящата работа през 2000-та година несъмнено ще повишат качеството на данните по селскостопанската статистика.

От решаващо значение за по-нататъшното усъвършенствуване на аграрната статистика е и **подписания Меморандум за разбирателство между Националния статистически институт и Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа**, с която се разпределят задачите между двете ведомства по събирането на статистическата информация за селското стопанство и по осигуряването на хармонизация с регламентите на ЕВРОСТАТ в тази област.

В областта на статистиката на услугите бяха проведени всички планирани изследвания в търговията, транспорта, съобщенията, бизнес услугите и научно-изследователската и развойна дейност. Осигурена беше информация за характеризиране развитието и специфичните характеристики на тези икономически дейности и за формиране на националните сметки. Резултатите от изследванията са публикувани в статистическите издания на НСИ и предоставени на международни органи и организации - ЕВРОСТАТ, МВФ, ИКЕ, ООН, Европейската конференция на министрите на транспорта и пр.

Извършена беше и значителна работа по адаптирането и хармонизирането на националната методология и инструментариум в съответствие с изискванията на европейските стандарти:

Подготвено беше внедряването от началото на 2000-та година на ново изследване на товарния автомобилен транспорт и на товарните превози с железопътен и воден транспорт по методики на ЕВРОСТАТ. Това изследване ще се проведе на базата на Регистъра на превозните средства и за

осигуряване сътрудничеството на някои органи на Министерството на вътрешните работи е подписано Споразумение за сътрудничество;

Беше подготвена, съгласувана с министерства и ведомства и утвърдена **нова Номенклатура на товарите в транспорта** и Правилник за нейното използване. Номенклатурата е разработена на базата на Стандартната класификация на товарите в транспорта, прилагана от страните-членки на Европейския съюз. Използването на номенклатура от всички транспортни предприятия е задължително от началото на 2000-та година;

За първи път бяха подготвени и предоставени, в съответствие с изискванията на ЕВРОСТАТ **международно съпоставими данни за научно-изследователската и развойна дейност за периода 1980-1997 година**, които да бъдат включени в изграждащата се европейска база данни и в публикацията на ЕВРОСТАТ "Статистически показатели за НИРД и иновациите в страните-кандидатки и Руската федерация";

На база опыта от проведеното пилотно изследване, продължи адаптирането към нашите условия на **методиката на ЕВРОСТАТ за изучаване на краткосрочните тенденции в търговията на дребно**, в резултат на което е постигната почти пълна хармонизация в тази област.

През 1999 г. бяха проведени планираните изследвания в **областта на туризма**, включващи годишното наблюдение на средствата за подслон, месечните наблюдения на преминалите границата български и чуждестранни граждани (по данни на Министерството на вътрешните работи) и наблюденията за почивното дело, организирания туризъм и пребиваващите в страната чужденци. Наличните данни за туризма са с важно значение за оценката и по-нататъшното развитие на този перспективен за страната отрасъл.

7. ФИНАНСИ, ИНВЕСТИЦИИ И ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ

В областта на **изучаването на финансовите предприятия, нетърговските организации и единиците от държавното управление** усилията бяха насочени от една страна към по-добро взаимодействие с останалите институции и привеждане на действащия инструментариум в съответствие с промените в

нормативната уредба и хармонизация на показателите в статистическите изследвания с европейските стандарти. Подготвени бяха нови статистически формуляри за годишно и тримесечно наблюдение на застрахователните предприятия, нови годишни комплекти за изследване на пенсионните фондове и нетърговските организации. Актуализирани бяха годишните комплекти за отчитане на инвестиционните дружества и бюджетните предприятия.

Изготвено беше задание за разработване на необходимия софтуер за предоставяне на **годишните отчети на бюджетните единици на технически носител**.

Ежемесечно беше подавана информация на ЕВРОСТАТ и ОИСР за платежния баланс, паричната маса, вземанията на банки, депозитите на населението, основния лихвен процент и други показатели, характеризиращи финансите на държавата.

Установени бяха контакти с БНБ и Дирекцията за застрахователен надзор за сътрудничество по установяване степента на хармонизация на показателите в областта на банковата и застрахователна статистика.

И в **областта на инвестициите** усилията бяха насочени към усъвършенстване на методологията на статистическите наблюдения и подобряване качеството на информацията, с цел по-точното характеризиране на инвестиционния процес в страната.

В съответствие с изискванията на ЕВРОСТАТ беше разработен специален раздел към годишния отчет за осигуряване на информация за **разходите за придобиване на основни групи инвестиционни стоки**, съгласно международната класификация. Разработена беше допълнителна годишна справка за събиране на информация относно източниците на финансиране на инвестиционната дейност.

Съвместно с Агенцията за чуждестранни инвестиции и БНБ, и в съответствие с европейските препоръки, беше усъвършенстван и **инструментариума за наблюдение на преките чуждестранни инвестиции**.

За осигуряване на по-пълнен обхват и получаването на по-достоверна информация за жилищното строителство се проведе среща с Дирекция за национален и строителен контрол и се обсъдиха възможностите за обединяване на усилията по идентифициране на инвеститорите на жилищно строителство в страната и осигуряването на данни за жилищното строителство.

За облекчаване натоварването на респондентите и по-рационално използване на съвременните комуникационни средства беше разработено задание за осигуряване на възможност **годишната информация за разходите за придобиване на ДМА**

и чуждестранните преки инвестиции да се предава на технически носител.

8. ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

В областта на **външната търговия** освен регулярните задачи по осигуряването на информация за вноса, износа и външнотърговското салдо, усилията бяха насочени предимно към успешното участие на НСИ в пилотен проект по многонационалната програма ФАР „Развитие на външнотърговската статистика“. През годината беше извършена голяма по обем работа, за да се отговори на изискванията на ЕВРОСТАТ. Значителни усилия бяха положени и за съгласуване на прилаганите подходи с институциите вътре в страната, за да може да се осигури еднозначно предоставяне на данни за стокообмена на България на различните международни организации. В резултат на участието в проекта от **началото на 1999 г. при изучаване на външнотърговската дейност се прилага „Специалната система на търговия“** и прилаганата от НСИ методология за определяне месечните обеми на вноса и износа отговаря напълно на изискванията на регулациите на **Европейския съюз**. Предоставени бяха съпоставими данни за вноса и износа от 1992 г. до сега за включването им в **Европейската база данни за външна търговия COMEXT**. Предоставената информация беше одобрена и нашите данни бяха включени в европейската база данни. Като една от фазите на проекта бяха направени огледални сравнения на данните на България с тези предоставени от страните членки на ЕС в частта за нашата страна. Получените резултати от тези сравнения, които бяха предоставени на НСИ, бяха изпратени на заинтересованите ведомства в страната.

Като подпроект беше сключен договор за предоставяне на **тарифна информация**. За изпълнението на тази задача беше създадена съвместна работна група между НСИ, Главно управление „Митници“ и Министерство на търговията и туризма. Необходимата информация беше предоставена в срок и в изисквания се вид и формат.

В резултат на участието в проекта, **предстои НСИ да получи достъп до базата данни на ЕВРОСТАТ за външна търговия**. Предстои осигуряването от наша страна на необходимата техническа и комуникационна връзка. В началото на следващата година ще се проведе обучение на специалисти от НСИ в ЕВРОСТАТ за работа с базата данни.

Методиката за статистическо изучаване на вноса и износа беше включена в страницата на НСИ в Интернет.

Националният статистически институт кандидатства по програма ФАР за финансиране и на проект **„Създаване на национална методика за изчисляване индекси на цените и на физическия обем на вноса и износа“**. За тази цел беше подготвено техническо задание, проведени бяха консултации с ЕВРОСТАТ по етапите на работа и необходимите финансови средства и НСИ очаква одобрение и стартиране на проекта през следващата година.

В областта на външната търговия, съвместно с мисия на Международния валутен фонд, бяха попълнени въпросниците по Системата за разпространение на статистически данни.

9. ДОМАКИНСКИ БЮДЖЕТИ

През 1999 г. ежемесечното наблюдение на **домакинските бюджети** беше осъществено върху представителна за страната териториална извадка, обхващаща 3000 домакинства. Изследването осигурява подробна информация за месечните доходи, разходи и потребление на домакинствата, както и за купените количества и средните цени на основните хранителни и нехранителни стоки. През годината беше направена актуализация на извадката от наблюдавани домакинства и беше допълнен съществуващият инструментариум за наблюдение на домакинските бюджети. На практика, годишните парични разходи на домакинствата, структурирани в групи, бяха съобразени с методологията за изчисляване на индекса на потребителските цени и съпоставими с международната класификация на потребителските разходи - COICOP. Беше увеличен броят на групировъчните таблици в съответствие с изискванията за по-цялостно характеризирание на протичащите в страната социално-икономически процеси.

Основните годишни резултати от изследването бяха публикувани в статистическите публикации - „Бюджети на домакинствата в РБългария“ и „Средни цени и купени количества основни хранителни и нехранителни стоки“, а тримесечните - в статистическия бюлетин „Доходи, разходи и потребление на домакинствата“.

10. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

През 1999 г. бяха организирани и проведени планираните изследвания в образованието, здравеопазването, културата, жилищно-комунални дейности и правораздаване.

Използваният статистически инструментариум в социалните дейности е съобразен изцяло с действащото у нас законодателство в посочените по-горе области и е хармонизиран с изискванията на европейското законодателство в областта на статистиката в степен, планирана за периода 1998-1999 година. Така подготвени и проведени, статистическите изследвания изпълняват основното си предназначение - да осигуряват необходимата статистическа информация за формиране и провеждане на държавната политика в социалните дейности и за международни сравнения.

В областта на **образованието** бяха събрани и подготвени данни за учащите се, новоприетите и завършилите във всички видове и степени образование, за училищната мрежа и преподавателския персонал и за дейността на домовете за деца и юноши. В тази статистика бяха приложени дефинициите на Международната стандартна класификация на образованието - ревизия 1997 г., което дава възможност да се правят коректни международни сравнения.

В областта на **културата** бяха събрани и обработени голям обем данни за дейността на читалищата, библиотеките, театрите, кината, музеите, филмовото производство, издателската дейност и електронните масмедии.

В тясно взаимодействие с Националния център по здравна информация към Министерство на здравеопазването бяха осъществени редица традиционни изследвания в областта на **здравеопазването**, като е подготвена богата информация за здравните заведения и тяхната дейност, за основните характеристики на медицинските кадри в страната, регистрираните заболявания и за умиранията по причини съгласно Международната класификация на болестите.

Изследванията в областта на **жилищно-комуналните дейности** позволиха да се проследят тенденциите в развитието на жилищния фонд и жилищните условия на населението и да се осигурят основните данни за дейностите по чистотата и канализацията на населените места.

Актуално значение има информацията за **наказаната престъпност**. Получената информация дава възможност да се определят основните параметри на наказаните престъпления (брой по глави и членове на Наказателния кодекс, по брой на извършителите и година на извършването) и на осъдените лица (брой по глави и членове на Наказателния кодекс, брой осъждания и рецидив, по пол, възраст, образование, семейно положение и трудова активност). Събрана и предоставена е и подробна статистическа

информация за дейността на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни лица.

11. ОКОЛНА СРЕДА

Статистическите изследвания за **околната среда** бяха актуализирани съобразно развитието на нормативната база и изискванията на практиката в съответната област.

В изпълнение на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците, приета с Решение на МС N 254/20.04.1999г., беше разработена ведомствена **Програма за усъвършенстване методологията на статистическите наблюдения за отпадъците.**

Ежегодните статистически изследвания за околната среда осигуряват информация за натиска върху околната среда от протичащите социално-икономически процеси, както и мерките предприети от обществото и държавата за неутрализиране на щетите.

По методология, отговаряща на международните стандарти и разработена съвместно с Министерство на околната среда и водите беше проведено наблюдение за **емисиите на вредни вещества в атмосферата.** Резултатите от наблюдението бяха предоставени своевременно, както на вътрешни потребители, така и на международни организации.

Усъвършенствана беше методологията на изследванията за **водната статистика.** Утвърдена е **единна терминология в съответствие с международните стандарти и новоприетия Закон за водите.** В резултат на проведените наблюдения беше получена детайлна информация от фирмите за водоснабдяване и предприятията за: иззетите водни ресурси по вид на водоизточника, продажбите на вода, цените на водата, физическите и нефизическите загуби на вода, консумацията на вода. Осигурена е информация, формираща основните елементи на водния баланс на страната.

За първи път беше изготвен и **регистър на пречиствателните станции за питейни води.** В актуализиран вид

се поддържа **регистъра на пречиствателните станции за отпадъчни води**. Данните за зауствените отпадъчни води и тяхното третиране дават оценка за натоварването на водните басейни.

Резултатите от тези изследвания предоставят значима социална информация за консумираната от населението вода, пречистването на питейните води, населените места и населението на целогодишен и сезонен режим на водоползване, свързаното население с канализационна мрежа и селищни пречиствателни станции за отпадъчни води.

Резултатите от изследванията за **производствените и битовите отпадъци** характеризират мерките за минимизиране и третиране на отпадъците. Поддържа се **регистър на депата за битови отпадъци**, съдържащ данни за обслужването от тях население, площта, събраните, третираните и окончателно депонираните отпадъци. В резултат на създадената база данни за Географските информационни системи, информацията е представена във вид на различни тематични карти на регионално ниво.

Разходите за околната среда са най-важният индикатор характеризиращ мерките, които обществото предприема за опазването и възстановяването на природната среда. Получени са данни за размера на текущите разходи и инвестиции, източниците на финансиране и разпределението на средствата по основните направления. Събрана беше и информация за **дълготрайните материални активи с екологично предназначение** и движението им през годината. Възприета беше по-гъвкава обработка на изходните данни, с оглед своевременното и качествено изпълнение на заявките за информация.

Освен това бяха събрани данни за **Националния и общинските фондове за околната среда** и тяхното разпределение, наложените санкции, защитените природни обекти, шумовото натоварване и дейността по предотвратяване на замърсяването морските води и р.Дунав.

Резултатите от статистическите изследвания бяха представени на потребителите в ежегодния бюлетин "Околна среда", Статистическия годишник, Статистическия справочник и Интернет.

Предоставени бяха данни на министерства, ведомства и международни организации - ЕВРОСТАТ, Европейската агенция по околната среда, ОИСР, ИКЕ-ООН. Поради значителния интерес към проблемите на околната среда бяха изпълнени множество специфични информационни заявки на широк кръг от потребители.

12. ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ

През 1999 г. продължи работата по традиционните изследвания на текущите **демографски събития** (раждания, умирация, бракове, бракоразводи, и вътрешна миграция на населението) и изчисляването на годишния брой на **населението и неговите структури**. Актуалността на тези изследвания все повече нараства от съществуващата в страната критична демографска ситуация.

Изследването на раждаемостта включва събиране на данни за броя на ражданията по месеци, по пол на живородените, по възраст на родителите, плодовитост на майките, вид на ражданията и т.н.

Смъртността се характеризира с данни за умираанията по месеци, по пол и възраст на умрелите, умрели деца до едногодишна възраст по месеци и пол, по семейно положение и т.н.

При брачността са обхванати сключените бракове по месеци, по възраст на встъпилите в брак лица, по поредност на брака, семейно положение на встъпилите в брак лица и т.н..

За характеризиране на бракоразводността са наблюдавани разтрогнатите бракове по възраст на разведените съпрузи, по фактическо времетраене на прекратените бракове, по брой на живите деца от брака, който се прекратява, по причини и вина и т.н.

Изследването за вътрешната миграция характеризиращо механичното движение на населението в рамките на страната е обхванато по признаците: пол, възраст, причини за промяна на местоживеенето, както и по основните направления на миграцията.

След обработка на получените данни за демографските събития беше получена информация за общия брой на населението по населени места, общини, области и на национално ниво.

През 1999 г. стартира съвместен проект между НСИ и Института за демографски изследвания "Макс Планк" (Рощок, Германия) по **изучаване на смъртността сред населението на България**. За първи път в нашата практика беше осъществено обвързване на данните от проведеното през 1992 г. преброяване на населението с данни от текущата демографска статистика. Обработката на данните и анализа на резултатите ще бъдат извършени през 2000 година.

Подготвени бяха две публикации "Население" и "Население и демографски процеси". Разработен беше анализ „Демографско развитие на България през периода 1990-1998 г.“, включен в аналитичната публикация на НСИ „Социално-икономическото развитие на България“.

През годината бяха предоставени демографски данни за поддържане на динамичните редове в публикации на редица международни организации в това число Статистическия отдел на ООН, ИКЕ към ООН, ЕВРОСТАТ, УНИЦЕФ, Съвета на Европа, МОТ, Върховен комисариат на бежанците, и лицата, търсеци убежище и др. в частта за България.

Текущо бяха предоставяни данни, на конвенционални и технически носители, за населението по заявки на министерства, ведомства, научни институти, учебни заведения, частни фирми и отделни лица.

РАЗДЕЛ ТРЕТИ

ДРУГИ СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

1. ПРЕБРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО, ЖИЛИЩНИЯ ФОНД И ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА

В съответствие с Резолюция 7/1995 г., приета от Икономическия и Социалния съвет на ООН на 19 юли 1995 г. за Световна програма за преброяването на населението и жилищния фонд от цикъла 2000, Националният статистически институт продължи работата по подготовката, организацията и провеждането на поредното преброяване в Република България през 2001 година.

Акцент през 1999 г. беше поставен върху разработването на нормативната база за провеждане на предстоящото преброяване през 2001 година. Значимостта на преброяването, целите и задачите, които то има, взаимовръзките с редица други институции бяха мотив за регулирането им със специален закон. Опирайки се на собствения опит и препоръките на ЕВРОСТАТ, Националният статистически институт разработи проект на **Закон за преброяване на населението, жилищния фонд и земеделските стопанства в Република България през 2001 година**, чрез който се дава възможност да се обвържат и гарантират интересите на всички участници в него. Със закона се регламентира програмата на наблюдение, йерархичната структура на преброяването и координацията на работата между органите на преброяването. Проектозаконът беше предоставен за обществено обсъждане чрез страниците на НСИ в Интернет и е съгласуван с всички централни ведомства. След отразяване на получените становища същият е одобрен на заседание на Министерския съвет / Решение N 750 от 1 декември 1999 г./. Състоя се обсъждане на проектозакона и в Комисията по икономическа политика на Народното събрание. С консенсус беше решено проектозаконът да бъде внесен в пленарна зала за обсъждане и приемане.

През 1999 г. започна работата по подготовката и организацията на пробно преброяване. То е определено да се проведе през месец март 2000 г. в гр. Ихтиман и още две близки села. Създадена е общинска преброителна комисия и всички подготвителни дейности са в ход.

2. УЧАСТИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В ПРОГРАМАТА ЗА ЕВРОПЕЙСКИ СРАВНЕНИЯ НА БВП ПО КРАЙНО ИЗПОЛЗВАНЕ И ПАРИТЕТ НА ПОКУПАТЕЛНАТА СПОСОБНОСТ

В рамките на цитираната **програма за европейски сравнения** през 1999 г. беше подготвен необходимият инструментариум и бяха организирани **пролетно и есенно наблюдение на определени групи потребителски стоки-представители**. Разработен беше и инструментариум за изследване на инвестиционни стоки-представители и избрани строителни обекти.

Изследванията по програмата за европейските сравнения ще продължат и през 2000 година.

Проведено беше и **пролетното наблюдение на цените** по програмата за европейски сравнения - обобщение и проверка на достоверността на цените на избрани стоки за наблюдение.

3. ИЗСЛЕДВАНЕ ПРОБЛЕМИТЕ НА НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА С ОТКЛОНЯВАЩО СЕ ПОВЕДЕНИЕ

През 1999 г. беше събрана и представена в подходящи за анализа таблици наличната информация за изследване **проблемите на непълнолетните лица с отклоняващо се поведение**. Направени бяха необходимите изчисления и бяха изработени подходящи диаграми и графики. Разработен беше аналитичен материал. След преценка на разполагаемата информация и получените резултати от анализа, заглавието на аналитичния материал беше конкретизирано, като „Наказаната престъпност сред непълнолетните“.

4. АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА УСЛОВИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА МИКРОПРЕДПРИЯТИЯТА В СТРАНАТА.

През 1999 г. бяха разработени методиката и инструментариума за провеждане на анкетно проучване на **условията за развитие на микропредприятията в страната**. Анкетната карта е съгласувана със специалисти от НСИ и Агенцията за малки и средни предприятия. На основата на файлове за предприятията, представили отчет за 1998 г. беше формирана генералната съвкупност, от която беше направена извадката за наблюдението и бяха подготвени списъците с основните и резервните предприятия за анкетиране. Самото наблюдение беше проведено през ноември и началото на декември от териториалните статистически бюра. Обработката на получените анкетни карти и анализът на резултатите ще бъдат направени в началото на следващата година.

5. НАБЛЮДЕНИЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ

Националният статистически институт започна подготовката за **наблюдението на продължаващото професионално образование (CVTS2) - проект на ЕВРОСТАТ**, което ще се проведе през 2000 г. по методология, еднаква за всички страни - участнички в наблюдението. Създадена беше работна група, в която участват специалисти от НСИ, Министерство на труда и социалната политика и Министерство на образованието и науката. През март, юни, септември и декември 1999 г. ръководителят на проекта взе участие в работните срещи в Люксембург. На тези срещи беше подготвена методологията и инструментариума за провеждане на наблюдението. Редовно беше поддържана кореспонденция по електронната поща с ЕВРОСТАТ и бяха подготвени и изпратени всички необходими работни материали и справки. Изпълнена беше процедурата по кандидатстване за финансова помощ за наблюдението.

6. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НАТОВАРЕНОСТТА НА РЕСПОНДЕНТИТЕ

През 1999 г. започна изпълнението на първия етап от работата на НСИ по изследване натовареността на респондентите.

Направен беше анализ на използваните единни и специализирани отраслови статистически формуляри, справки и анкетни карти. Анализирани бяха отчетите и предложенията на структурните звена от НСИ за съкращаване на загубили актуалност статистически изследвания и за промени в периодичността, обхвата и съдържанието на използвания статистически инструментариум, както и на предложенията на министерствата и ведомствата за подобряване на статистическата дейност.

Основната цел беше рационализиране на провежданите от НСИ статистически изследвания и на използвания статистически инструментариум посредством съкращаване на загубили актуалност статистически наблюдения, опростяване на използваните статистически въпросници, разширяване използването на извадковите изследвания, по-широкото използване на административни данни за статистически цели и използването на нови технологии за събиране на статистически данни.

В резултат на извършения преглед на статистическия инструментариум в сравнение с 1999 г. е предвидено да отпаднат 4 единни статистически формуляра и 8 специализирани отраслови статистически отчети. Наред с това е предвидено да бъдат утвърдени един нов единен статистически формуляр, а 3 анкетни еднократни наблюдения да бъдат утвърдени като специализирани отраслови статистически отчети. Едновременно с това са актуализирани отделни показатели в регулярната статистическа отчетност, с оглед привеждането им в съответствие с действащата нормативна уредба и изискванията за хармонизация със стандартите на ЕВРОСТАТ, както и за улесняване на респондентите.

На основата на направения анализ и проучения чужд опит през 2000 г. ще бъде проведено специализирано проучване сред респондентите, както и сред местните органи на статистиката за установяване на съществуващите проблеми и формулиране на предложения за по-равномерно разпределяне на натовареността на респондентите.

РАЗДЕЛ ЧЕТВЪРТИ

СТАТИСТИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

От съществено значение за подобряване на качеството на статистическата информация е усъвършенстване на статистическата инфраструктура. **Приоритетните направления** в тази дейност са внедряването на **европейските и световните статистически стандарти** като условие за осигуряване на международна сравнимост на статистическата информация и интегрирането на Република България в европейските структури и разработване на нови и продължаване на работата по усъвършенстване на съществуващите **статистически класификации, номенклатури и регистри**.

1. РЕГИСТРИ

Освен Регистър БУЛСТАТ, НСИ поддържа и други регистри с национално и ведомствено значение. През 1999 г. беше изготвено техническо задание за **Регистър на статистическите единици**, чието реализиране през 2000 година ще позволи изграждането на съвременен регистър, съдържащ необходимата за провеждането на статистическите изследвания информация. Регистърът на статистическите единици ще бъде изграден на съвременна техническа и софтуерна платформа, съвместими с тези на Регистър БУЛСТАТ и останалите регистри, поддържани в НСИ - операционна среда UNIX, СУБД INFORMIX и т.н.

Разработен и обсъден беше модел на Регистър на населените места. В ход са подготвителните работи за неговото изграждане. Създаден беше Списък на заличените населени места в България през периода 1876-1999 години. Същият е предоставен на МВР и ГУ „ГРАО“ за обслужване на процедурите по издаването на новите документи за самоличност на българските граждани.

Методиката за изграждането и текущата актуализация на **Регистъра на домакинствата** ще бъде част от методичните материали, подготвяни за Преброяване 2001;

Съдържанието на **Единния класификатор на административно-териториалните и териториалните единици (ЕКАТТЕ)** беше утвърдено с Решение 565 на Министерския съвет от 10.08.1999 година. Решението беше публикувано в „Държавен вестник“. Изготвено беше и се поддържа WEB-мястото на ЕКАТТЕ. Поради големия интерес към класификатора от страна на държавната и местната администрация и редица други потребители предстои неговото публикуване и в традиционен вид.

2. КЛАСИФИКАЦИИ И НОМЕНКЛАТУРИ

През 1999 година НСИ участва в работата на ЕВРОСТАТ по актуализирана система от икономически класификации и номенклатури, наречена „Операция 2002“. Бяха разработени програма, методите и процедурата на обсъждане и утвърждаване на предлаганите промени в европейските класификации и номенклатури с оглед влизането им в сила от 01.01.2002 година.

Продължи работата по поддържане и обслужване на утвърдените национални класификации, както и по изграждането на актуализирани класификации и номенклатури в съответствие с развитието на техните аналози в ЕВРОСТАТ. През 1999 година продължи работата по **поддържане на утвърдените национални класификации и номенклатури** и осигуряване на тяхното

еднозначно използване в икономическите изследвания в страната - Националната отраслова класификация (НОК), Националната номенклатура на промишлената продукция (ННПП) Националната номенклатура на продукцията на селското, горското и рибното стопанство (ННПСГ) и други.

Съгласуването на класификациите и номенклатурите с тези на Европейския съюз продължи и през 1999 г. с участие в работата по актуализиране/ревизия на системата от европейски икономически класификации и осигуряване на едновременното изготвяне на национални варианти на актуализирани/ревизирани икономически класификации.

Националният статистически институт участва, по силата на договореностите с ЕВРОСТАТ и други европейски институции, в **Поддържането на българските части от общоевропейски номенклатури - NUTS - Номенклатура на териториалните единици за статистически цели.**

Продължава работата по **разработване на системата от показатели в националната статистика** в сравнение с показателите, включени във вторичното законодателство на ЕС по отношение на статистиката. С приемането на новия Закон за статистиката тази система ще претърпи съществена ревизия, отразяваща се както на нейното съдържание, така също и на принципите на нейното изграждане и поддържане.

Изготвено беше техническо задание, позволяващо реализирането на **Единна система за създаване, поддържане и достъп до класификатори и номенклатури, поддържани в НСИ** - както национални, така и обслужващи органите на статистиката. Заедно с регистрите, създадени и поддържани в НСИ (или в процес на проектиране и изграждане), тази система ще позволи завършването на инфраструктурното осигуряване на статистическата и редица други дейности в Република България.

Продължава участието на НСИ в проекта на ЕВРОСТАТ **демография на малките и средни предприятия**. През годината бяха извършени две наблюдения. В ход е обработката на данните от Наблюдение В4.

3. ИЗГРАЖДАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА БАЗИ ДАННИ

През 1999 г. продължи работата по актуализацията на **база данни "Население"**. В базата бяха въведени всички демографски събития, случили се през 1998 г. въз основа на които се изчисляват общият брой на населението и основните структури на населението

по възраст и пол. Разработен е модул за получаване на динамични редове за отделни събития по години, както и за групиране на изходи от различни събития и години. Всичко това позволява получаването на бързи и актуални справки по искания на демографски данни от многобройните потребители.

Продължи актуализирането на база данни "Икономика". През 1999 година бяха включени данните от годишните счетоводни отчети на предприятията, информация за заетите и средствата за работна заплата, инвестициите, производството и продажбите на промишлени продукти и пр. Тримесечно базата данни се актуализираше с данни за финансовите показатели на предприятията от общественения сектор, за външния стокообмен на страната. С програмните си възможности тя се утвърди като основен източник на данни за задоволяване на специфични, нерегулярни потребности от статистическа информация.

В областта на **Географските информационни системи (ГИС)** за териториално обвързване на статистическата информация за териториални нива област, община и населено място се използва **„Единен класификатор на административно - териториалните и териториални единици“ (ЕКАТТЕ)**, поддържан от Националния статистически институт. От него се използват кодовете на различните териториални нива за връзка с различни статистически бази данни.

От **„Единна система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението“ (ЕСГРАОН)** се използва създадената и поддържана система от класификатори за улиците на населените места:

- **Класификатор на пътните артерии (КПА)** - включващ код на населено място, код на пътна артерия, име на пътна артерия, вид на пътна артерия, дата на промяна, код на състояние;

- **Класификатор на адресите (КАД)** - включващ код на населено място, код на пътна артерия, номер на сграда, вход, район, секция, участък, пощенски код, брой живущи, флаг за състояние, дата на промяна, код на състояние.

Чрез тези класификатори може да се направи връзка с други данни, както и по-лесна актуализация на информацията при промяна и да се използват кодовете им за ключове.

Продължи работата по **създаване на система за обработка на топографска информация и привеждането ѝ във вид удобен за използване в областта на статистиката.** За да се отработи

системата за привързване на топографска информация беше използвана база данни по програмата CORINE, осъществена от Европейската комисия по линия на програма ФАР. За територията на България бяха геокодирани и обработени 115 линейни и 115 точкови теми от 105 картни листа.

След обработването и свързването им беше получена карта на страната по различни видове територия: непрекъснати градски части, прекъснати градски части, производствени или търговски единици, ж.п. и шосейна мрежа и прилежащи земи, пристанищни площи, летища, места за добив на минерали, места за разтоварване, места за строежи, зелени градски части, спортни съоръжения, не поливна орна земя, постоянно поливана земя, оризови полета, лозя, площи с плодни дръвчета и зърно, пасбища, едногодишни култури, агрокултури, земеделско горски площи, широколистни гори, иглолистни гори, смесени гори, естествени пасбища, пусти полета, преходни гори - храстова растителност, брегове, дюни и пясъчни полета, голи скали, площи с рядка растителност, изгорени площи, вътрешни блата, торфени блата, солени блата, солници, водни пътища, водни басейни, крайбрежни лагуни.

Изготвени бяха отделни слоеве по големи групи - урбанизирани територии, земеделски площи, горски площи и водни площи.

Подготвени бяха **цифрови картни основи** за няколко населени места в Софийска област във връзка с **пробното преброяване на населението, жилищния фонд и земеделските стопанства**. След окончателният избор за провеждане на пробното преброяване в град Ихтиман бяха обработени слоевете за уличната мрежа и някои обществени обекти. Бяха подготвени и предоставени карти на хартиен носител в градската управа на Ихтиман за контрол и актуализация от тяхна страна на предоставената информация.

На базата на разработените нови списъци на дворните места, сградите, жилищата и домакинствата в тях за пробното преброяване беше изготвена и структура на файлове за въвеждане на предстоящите резултати. Продължава работата по **разработване на система за отразяване резултатите от пробното преброяване на населението и жилищния фонд**.

През 1999 г. НСИ продължи работата по **подготовка на цифрови картни основи за населени места - градове и добавяне на идентификационна информация към тях**. Обработени бяха цифровите карти на 130 населени места и добавена информация за улици и идентификационен код на улиците по Класификатора на пътните артерии. Добавена беше и информация за част от номерата на улиците на населените места.

Дигитализирани бяха картите на 50 населени места и добавена информация за имената на улиците и идентификационен код на улиците по „Класификатора на пътните артерии“.

Дейността по създаване на тематични слоеве със средствата на ГИС и картографско представяне на статистическа информация продължи да се развива и през 1999 година. При заявки от статистическите звена бяха изготвяни различни тематични карти, които бяха предоставяни в електронен вид или на хартиен носител според желанията на потребителите.

Специално внимание беше отделено на **поддържане и актуализация на наличните цифрови картни основи**. Осъществено беше непрекъснато актуализиране на граници в цифровите слоеве и на атрибутните таблици във връзка с промени в административно-териториалното деление на страната. Извършена беше промяна на всички кодове в атрибутните таблици на слоевете за граници и населени места във връзка с настъпилата промяна в класификатора ЕКАТТЕ.

Отразени бяха в цифровите картни основи всички направени промени в NUTS след извършваните промени в административно-териториалното деление на страната. При поискване картите в електронен вид или върху хартиен носител бяха предоставени за ползване.

По искане от външни и вътрешни потребители бяха изготвяни различни тематични карти и предоставяни в електронен вид или на хартиен носител за ползване:

- тематични карти с демографски анализи;
- административна карта на България с новото административно-териториално деление;
- административна карта на България с новото административно-териториално деление по отделни области;
- административна карта на България с новото административно-териториално деление по отделни области и общините в тях
- за Министерски съвет - карта на Европа и местоположение на България в нея; карта на Балканския полуостров и местоположение на България в него; административна карта на България, карти по отделни области и общини; карти с центровете на населените места, карта с главните пътища;
- административна карта на България - области и общини - на латиница с ЕКНМ и др.

Националният статистически институт участва в Европейски проект Inco Copernicus No 977050 (ABDS for CEEC) „Обслужване на данни за административните граници на страните от Централна и

Източна Европа“. В изпълнение на залегналите в проекта задачи НСИ участва в попълването на анкетната карта, съдържаща въпроси относно административните граници и организацията на административните единици на България и в обсъждането на Меморандума за разбирателство между партньорите по проекта, съдържащ предложения за организация на данните и за тяхното представяне в електронен вид.

4. ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Приоритетно направление в дейността на Националния статистически институт през 1999 г. беше развитието на **комуникациите и информационните технологии**. Продължи разширяването и модернизирването на материално-техническата база, софтуерното осигуряване и усъвършенстването на статистическата информационна система на основата на съвременни информационни технологии.

През 1999 г. беше извършен **експлоатационния пуск на БУЛСТАТ'99**.

Започна **експлоатация на структурното окабеляване на НСИ** и в двете сгради, което позволи **включването на всички персонални компютри във ведомствената локална мрежа** и осигури по-голяма надеждност и универсалност в експлоатацията на наличните сървери и работни станции.

Пуснати в експлоатация бяха двете **централи „Алкател“ 4400** за сградите на НСИ на ул. „П. Волов“ 2 и ул. „6-ти септември“ 10, като беше осигурена тяхната съвместна работа и взаимнозаменяемост. Използвана беше **структурната кабелна система за пуск** на телефонните апарати, факсове и други комуникационни устройства **през цифровите централи**.

Изграден беше **собствен БУЛПАК, обслужващ комуникациите на НСИ и ТСБ** за целите на БУЛСТАТ и служебните комуникации.

Националният статистически институт беше включен в **оптическия пръстен по проекта на Министерския съвет и започна пробна експлоатация** на първо време чрез получаване на Интернет по оптическия пръстен.

Арендована беше **по-бърза линия за достъп към Интернет** през Българска стопанска камара.

РАЗДЕЛ ПЕТИ

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА СТАТИСТИЧЕСКАТА ИНФОРМАЦИЯ И АНАЛИТИЧНА ДЕЙНОСТ

Националният статистически институт и през 1999 г. продължи да разнообразява и подобрява качеството на предоставяните информационни продукти и услуги, да удовлетворява новите информационни потребности на обществото и разширява кръга на потребителите.

1. ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ И ПЕЧАТНА ДЕЙНОСТ

През 1999 г. продължи работата по **подготовката, издаването и разпространението на статистическите издания и статистическия инструментариум**. Включените в тематичния издателски план на НСИ, заглавия са издадени. **Издадени и под печат са 303 статистически публикации, бюлетини, брошури и дипляни**. В печатницата на НСИ са отпечатани или са под печат 78 годишни, тримесечни и месечни бюлетини, публикации, брошури и други. Наред с това статистическите бюра са подготвили, отпечатали и разпространили общо 225 регионални статистически публикации, бюлетини и дипляни.

Статистическите издания са ориентирани към потребностите на различни аудитории от читатели и са обособени в няколко тематични групи:

- **сборни публикации** - съдържащи данни за демографското, социалното и икономическото развитие на страната (статистически годишник, справочници, сборници, анализи и други);
- **икономически** - съдържащи информация за развитието на националната икономика като цяло или за отделни нейни отрасли;
- **социални** - съдържащи данни, характеризиращи социалното положение на обществото;
- **демографски** - съдържащи данни за населението и демографските процеси в страната;
- **публикации за състоянието на околната среда**;
- **регионални публикации** - съдържащи данни и анализи за социалното, икономическото и демографското състояние на отделни региони в страната.

Поради повишения интерес към статистическите публикации в чужбина продължи издаването на много от тях и на английски език. Статистическите издания бяха разпространявани основно чрез продажби в специализираните книжарници на НСИ и в статистическите бюра, както и чрез предварителен абонамент. За

своевременното запознаване на потребителите и организиране на абонаментната кампания беше подготвен, отпечатан и разпространен „Каталог на статистическите издания за 2000 година.“

Втората не по-малка по обем част от тази дейност е **подготовката, отпечатването и разпространението на статистическия инструментариум**, необходим за провеждането на статистическите изследвания. В изпълнение на плана за статистическата документация през 1999 г. в печатницата на НСИ са подготвени, отпечатани, експедирани 310 броя статистически формуляри, анкетни карти, указания и инструкции в 1 336 страници и общ тираж 3 513 600. Значителна по обем беше извършената работа по производството и разпространението на комплектите от годишни счетоводни и статистически формуляри за 1998 и 1999 година. Произведени са годишните комплекти за 1998 г. състоящи се от 33 броя формуляри в 92 страници и общ тираж 1 291 300. До този момент от комплектите за годишно приключване на 1999 г. са подготвени и отпечатани 43 броя формуляри в 88 страници и общ тираж 56 300.

2. ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ

Необходимостта от качествено изменение в сферата на информационното обслужване наложи и през 1999 г. да се отделя специално внимание на основните фактори, оказващи влияние върху ефективността на извършваната дейност:

- степен на задоволяване изискванията на потребителите;
- проучване на нагласата на потребителите да ползват статистическите продукти и услуги;
- организиране на по-ефективно разпространение на статистическата информация;
- разработване на нови информационни продукти и услуги, провокирани от потребителското търсене.

Информационна дейност на НСИ през 1999 година

(Брой)

	ОБЩО	ОТ ТЯХ:	
		ЦУ на НСИ	ТСБ
Изпратени на държавни и други органи анализи, доклади и справки	1 972	212	1 760
Предоставени информационни материали (таблици, справки и други) на Международни и други организации извън страната	255	245	10
Предоставени информационни материали по поръчка на потребителите в това число:	7 812	3 404	4 408
Държавни органи	2 759	940	1 819
Неправителствени организации	443	220	223
Чуждестранни посолства	246	244	2
Чуждестранни потребители	739	690	49
Български потребители	3 625	1 310	2 315
Публикувани в средствата за масово осведомяване коментари на резултатите от статистическите изследвания	2 223	1 702	521
Предоставени информационни материали на БТА и други медии	397	95	302
Проведени пресконференции	57	24	33

През годината в НСИ са постъпили **2 759** заявки на различни институции на централната и местната власт – министерства и ведомства, областни и общински съвети, Народно събрание, съда, следствието и прокуратурата. Часилен в интерес е на широката общественост към официалните статистически данни.

Относителният дял на информационните материали, предоставени по заявки от Министерски съвет, Президентство, Народно събрание, органите на съдебната власт, министерствата и централните ведомства и органите на местната власт бележи известно нарастване спрямо съответния период на предходната година, като обхваща над 35,3 на сто от всички заявки за статистически данни през разглеждания период. В същото време на

потребителите от тази група са изпратени 1 972 справки и аналитични материали. Основни потребители на статистическа информация в разглежданата група са **отрасловите министерства**, с чиито заявки обикновено се изисква значителен обем информация /обемът на предоставяната информация нараства в геометрична прогресия и увеличеният брой справки не отразяват в достатъчна степен настъпилата промяна на техния брой/. Предоставяната информация е предназначена за хранене на техните бази данни. Някои от тях заявяват и индивидуални статистически данни за подчинените си фирми. В много от случаите заявките на министерствата и другите централни ведомства съдържат искания за информационни разработки извън включените в Плана за статистическите изследвания, което натоварва бюджета на НСИ с непредвидени разходи за допълнително програмиране, обработки, материали и консумативи.

Друга основна група потребители на статистически данни са **различните правителствени и неправителствени агенции, асоциации, фондации и самостоятелни групи за изследвания, анализ и прогнозиране на социални, демографски и икономически явления и процеси**. В тази група са не само посредниците между НСИ и крайните потребители на статистическите продукти и услуги, но и потребители, които се явяват самостоятелни производители на различни продукти, основаващи се на статистическа информация, които могат да бъдат смятани за "конкуренти". В условията на засилваща се конкуренция на пазара на статистически продукти, НСИ следва да обръща по-сериозно внимание на своята аналитична и издателска дейност, главно по отношение на скъсяване времето за издаване на статистическите публикации и създаването на нови информационни продукти, а също и в посоката на аналитичното интерпретиране на статистическите данни.

Значителен е и дялът на крайните потребители **от сферата на бизнеса**, както от обществената, така и частната сфера. Интересите на тази група са насочени към информация, която би подпомогнала маркетинговите проучвания в различни области и най-вече по

отношение на конкретни продукти. Най-често се изискват статистически данни за производството, външнотърговския стокообмен, продажбите и потреблението на отделни продукти или продуктови групи. При обслужването на тази потребителска група се очертават някои проблеми, свързани с практическото приложение на изискванията за конфиденциалност на индивидуални и персонални статистически данни, съдържащи се в Закона за статистиката, което прави невъзможно да бъдат предоставени исканите данни.

През 1999 г. бяха изпълнени **246 информационни заявки на чуждестранни посолства и търговски представителства**, които най-често изпълняват ролята на посредници в предоставянето на статистическа информация на потребители от чужбина, нуждаещи се от данни за целите на маркетинговите им анализи за състоянието на българския пазар или проучване на възможностите за инвестиране.

Приоритетно се изпълняваха и заявките на **български дипломатически служби и търговски представители в чужбина**. Всички материали, предназначени за публично разпространение се изпращат чрез електронна поща на българските представителства в чужбина в съответствие с договореност с Министерството на външните работи.

По отношение на **международните организации**, както от системата на ООН – ПРООН, ФАО, ЮНЕСКО, Статистическа комисия на ООН, Икономическа комисия на ООН за Европа, УНИДО, УНИЦЕФ и другите международни организации като: Европейския съюз и неговата статистическа организация ЕВРОСТАТ, Международния валутен фонд, Световната банка, Световната търговска организация, Международната организация по труда, Организацията за икономическо сътрудничество за развитие и други, в преобладаващата част от случаите НСИ е единствената държавна институция, която представлява страната ни в чужбина. През разглеждания период **на международните и други организации извън страната са предоставени 255 информационни материала** (таблицы, справки и други). За

съжаление, въпреки добрите традиции в тази област, НСИ все още не е в състояние да удовлетвори напълно изискванията на тези организации по отношение на част от данните и показателите, включвани в техните въпросници – на първо място поради необходимостта от спазване разпоредбите на Закона за статистиката относно конфиденциалността на групировки, съдържащи данни за по-малко от три единици или където относителният дял на една от единиците в общото е над 75 % от общата стойност на променливата, а също и поради липса на съответно наблюдение.

Значителен е броят на **научните институти, научните работници и студентите**, които ползват разнообразни статистически данни. Напълно обясним е и големият интерес към статистическите продукти от страна на учащите се в икономическите висши учебни заведения. В тази сфера е полезно да се обмисли възможността за включване в бъдещите планове за работа на НСИ на специализирани публикации с популярно съдържание, предназначени за учащи се и студенти.

За по-широко разпространение на статистическата информация значително допринася и **утвърдената практика на провеждане на брифинги и пресконференции**, които за 1999 г са 57. На представителите на медиите се предоставят прес-бюлетини, чиято електронна версия се представя в WEB-страницата на НСИ.

За първи път експериментално беше разпространен сред медиите и в WEB-страницата на НСИ **“Календар на статистическите обработки”**, в който предварително са представени сроковете за разпространение на статистическата информация.

Нарастващ е интересът към **информацията** от поддържания в НСИ **Регистър “БУЛСТАТ”**. В редица случаи тази информация се изисква съвместно с данни от сферата на конюнктурната и бизнес-статистиката, данни за развитието на частния сектор в икономиката, дела на чуждите инвестиции в реалния сектор, както и за хода на приватизацията. Обвързката на статистическите данни по посочените показатели дава възможност да се проследят

тенденциите в деловата активност през определени периоди от време и за формиране на фирмено поведение, съответстващо на условията на пазара.

НСИ базира своята политика в областта на разпространението на статистическите продукти и услуги **на отчитане интересите на потребителите**. В тази връзка особено важна е информацията от анкетни наблюдения за оценката на потребителите относно полезността на предлаганите от института статистически продукти и услуги, за което опити бяха направени през настоящата година. Поради липса на целево финансиране през 1999 г. не бе включено репрезентативно проучване по проблемите на маркетинга на статистически продукти и услуги. Едно такова наблюдение би могло да даде известна представа относно използването на статистическите данни за целите на формирането на определена политика и гъвкаво фирмено управление и доколко статистическите информационни продукти и услуги се познават и използват като инструмент за фирмено ръководство и планиране в процеса на вземане на управленски решения. Резултатите от това проучване в по-далечен план биха могли да бъдат обвързани и с възможността за по-широко популяризиране на статистическата дейност и на резултатите от нея.

3. АНАЛИТИЧНА ДЕЙНОСТ

Аналитичната дейност на Националния статистически институт беше осъществявана в съответствие с плановете за работа на НСИ и статистическите бюра през 1999 г. и възникващите потребности извън тези планове.

През 1999 г. бяха **разработени аналитични материали**, залегнали в цитираните планове. Сред разработените от НСИ аналитични материали е издадения в отделна публикация анализ „България '98 - социално-икономическо развитие“. В материала се анализира демографското, социалното и икономическото развитие на Република България през 1998 г. в контекста на извършващия се преход към пазарна икономика, като се правят сравнения с предходни години.

През 1999 г. за първи път в нашата статистическа практика, на базата на изискванията на ЕВРОСТАТ, беше подготвен анализ „Социални тенденции“, който обхваща процесите и явленията от демографската и социалната област. Същият беше разпространен във вид на публикация.

На основата на направеното проучване на: статистическите формуляри и методологиите за отчитане на дейността на предприятията в страната; измененията и допълненията в нормативната база, касаеща малките и средните предприятия; методологии и аналитични публикации на ЕВРОСТАТ за малките и средни предприятия, беше подбрана и допълнително обработена необходимата информация за изготвянето на **анализ на състоянието и развитието на малкия и среден бизнес в България.**

Наред с това в изпълнение на плановете за работа на статистическите бюра през 1999 г. и по искане на областните и общинските органи и други потребители статистическите бюра разработиха **285 аналитични материали** по актуални проблеми на съответните региони и общини.

Тематично те бяха насочени към: социално-икономическото развитие на съответния регион, хода на аграрната реформа, преките чуждестранни инвестиции, състоянието и развитието на селското стопанство, пазара на труда, заетостта, демографските процеси, експертната дейност, приватизационните процеси, труда и доходите и други.

Наред с това бяха разработени и **оперативно-аналитични материали**, които запознават периодично обществеността с изменението в текущата стопанска конюнктура, резултатите от дейността на фирмите, финансовите резултати, размера на работната заплата, заетите лица и безработицата.

Разработени бяха и **аналитични материали по зададени конкретни теми** от възложителите.

РАЗДЕЛ ШЕСТИ

КАДРОВО И ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ

1. КАДРОВО СЪСТОЯНИЕ

Практическото реализиране на основните приоритети в развитието на статистическата дейност и цялостното подобряване на работата на НСИ в много голяма степен зависи от **наличието на достатъчно на брой и с необходимата професионална подготовка и квалификация кадри.**

Целият личен състав на НСИ в края на 1999 г. наброява 1 897 щатни бройки. От тях в Централното управление (ЦУ) са 376 и в поделенията на НСИ (дирекция „Регистри“, дирекция „Разпространяване на статистическата информация“, статистическите бюра и Учебен център и почивно дело) - 1 521.

С висше образование са 58,7 процента от работещите в НСИ - съответно 85,1 процента в ЦУ и 52,1 процента от заетите в поделенията на НСИ.

Преобладаващата част от заетите са жени. Общо за НСИ жените са 85 процента от персонала, съответно 79,3 процента в ЦУ на НСИ и 86,5 процента в поделенията на НСИ.

Ръководителите на звена (директори в ЦУ на НСИ, дирекция „Регистри“, дирекция „Разпространение на статистическата информация“ и статистическите бюра, заместник - директорите, началниците на отдели и ръководителите на служби) са 10,8 % от целия щатен състав, главните експерти и експерти - 21,2 %, главни специалисти - 18,6 %, специалисти с висше образование - 8,0 %, специалисти със средно образование - 35,7 %.

**Състав на кадрите на НСИ към 31.12.1999 година
(По щатно разписание)**

(Брой)

Категории персонал	НСИ - общо			В това число:					
				Централно управление			поделения на НСИ		
	общо	жени	мъже	общо	жени	мъже	общо	жени	мъже
Ръководство	3	2	1	3	2	1	-	-	-
Главни директори	1	-	1	-	-	-	1	-	1
Главен счетоводител	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Директори на дирекции и статистически бюра	33	20	13	3	1	2	30	19	11
Заместник директори	3	-	3	-	-	-	3	-	3
Началник отдели и ръководители на служби	166	124	42	31	16	15	135	108	27
Главни експерти	138	114	24	86	79	7	52	35	17
Експерти	265	224	41	87	72	15	178	152	26
Главни специалисти	352	306	46	69	60	9	283	246	37
Специалисти ВО	151	124	27	40	31	9	111	93	18
Специалисти СС	357	334	23	14	11	3	343	323	20
Специалисти СО	320	304	16	22	15	7	298	289	9
Помощен персонал	63	16	47	10	-	10	53	16	37
Чистачки	44	44	-	10	10	-	34	34	-
	1897	1613	284	376	298	78	1521	1315	206

От заетите в началото на 1999 г. 1830 служители, **напуснали** са общо 188, от които 39 са пенсионирани, а 34 - съкратени. По собствено желание през 1999 г. са напуснали общо 115 служители (6,3 %), от които 25 (7,9 %) от Централно управление и 90 (5,9 %) от поделенията на НСИ.

Движение на заетите лица в системата на НСИ през 1999 година

(Брой)

Показатели	Общо	В това число:	
		Централно управление	поделения на НСИ
Заети в началото на годината - общо	1 830	299	1 531
Напуснали:	188	51	137
Пенсиониране	39	13	26
Съкращение	34	13	21
По собствено желание	115	25	90
Относителен дял на напусналите по собствено желание в % от средносписъчния брой	6,3	7,9	5,9
Заети в края на годината	1 836	336	1 500
Среден списъчен брой	1 833	318	1 515

Напусналите по собствено желание са предимно високо квалифицирани специалисти в областта на статистиката и информационните технологии, както и сравнително млади специалисти с висше образование, неудовлетворени от равнището на заплащане на труда в НСИ.

2. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ

Националният статистически институт осъществява своята дейност с утвърдените му средства в рамките на Държавния бюджет. Тъй като финансовата 1999 г. все още не е приключила, не е възможно да се направи годишен отчет за касовото изпълнение на бюджета на НСИ.

Към момента би могло да се отбележи, че утвърдената и преведена субсидия на института е 90 %, съгласно чл. 5, ал. 3 от Закона за Държавния бюджет на Република България за 1999 г., в размер на 6 637 811 лева. Собствените приходи на НСИ, съгласно чл. 13 от Закона за статистиката са приблизително 2 800 000 лева. От 01.01.1999 г. на основание § 9, ал. 1 от Закона за Държавния бюджет на Република България за 1999 г. беше закрыта извънбюджетна сметка „Развитие на статистиката в Република България“. Предходният остатък от 1998 г. в размер на 1 016 289 лева беше прехвърлен по бюджета на НСИ. По предварителни данни общият приход на института ще бъде 10 454 100 лева.

През 1999 г. продължи изграждането и внедряването на „Единния регистър на стопанските и други субекти, осъществяващи

дейност на територията на Република България“ - БУЛСТАТ'99, в изпълнение на Решение на МС 469/03.09.1998 г. В бюджета на НСИ за 1999 г. не са предвидени средства за изпълнението на тази задача. Това наложи изразходването на останалите от закритата извънбюджетна сметка „Развитие на статистиката в Република България“ в размер на 1 016 289 лева, както и част от собствените приходи на института за тази година за закупуване на техника, софтуер, провеждане на курсове за квалификация на специалисти по обслужване на БУЛСТАТ'99, заплащане на БТК абонамент за арендовани линии и други.

От друга страна през 1999 г. се наблюдава едно увеличение на необходимите средства за стопански разходи на НСИ, поради увеличаване на цените на ел. енергията, телекомуникационните услуги, консумативите за компютърна техника, хартията и полиграфическите материали за публикуване на статистическата информация, транспортните и пощенските услуги.

В тази връзка би могло да се отчете, че въпреки икономическото изразходване на бюджетните средства, финансовото осигуряване на НСИ за 1999 г. е недостатъчно за разширяване на статистическите изследвания и дейността му като цяло.

ОЧАКВАНО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА НСИ за 1999 г.

(Лева)

	ПЛАН 1999 г.	ОЧАКВАНО ИЗПЪЛНЕНИЕ
I. ПРИХОДИ	11 216 011	10 454 100
1. собствени	2 788 666	2 800 000
2. субсидия	7 375 345	6 637 811
3. трансфер от ИБСФ	1 052 000	1 016 289
II. РАЗХОДИ	11 216 011	10 454 100
1. заплати, осигуровки и други възнаграждения	6 253 483	5 889 557
2. текущи издръжки	2 919 180	3 241 507
3. капиталови разходи	2 043 348	1 323 036

*

*   *

В настоящия отчет подробно е отразено изпълнението на утвърдения от Народното събрание План за статистическите

изследвания през 1999 година. Въпреки някои трудности и проблеми, които съпътстваха дейността на Националния статистически институт през 1999 г., може да се обобщи, че като цяло планът за статистическите изследвания е изпълнен. Успешно са осъществени редица мероприятия по практическото реализиране на новите приоритети в дейността на Националния статистически институт с оглед изграждането на ефективна и координирана национална статистическа система, която да задоволява нарастналите информационни потребности на ведомствено, национално и международно равнище.